

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. X. Hæreticorum testimoniis, Calvinii hæresis refellitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

non erit dignus cui credamus, quod vinum in sanguinem
transmutatur. Quare omni cum certitudine corpus &
sanguinem Christi sumamus: nam sub specie panis da-
tur tibi corpus, & sub specie vini datur sanguis. Simi-
lia docet Nyssen orat. catechet. cap. 37. ubi sic
ait: Recte ergo nunc quoque Dei verbo sanctificatum
panem in Dei Verbi corpus credo transmutari. Et pau-
lo post: Hoc autem dat virtute benedictionis, in illud
transsementatâ eorum quæ apparent naturâ. Da-
masceus etiam 4. libro de fide cap. 14. transub-
stantiationem clarissimè docet, his verbis: Panis,
vinumque, & aqua per invocationem & adventum
spiritus sancti, supernaturaliter transmutatur in cor-
pus & sanguinem Christi. Theophilactus quoque
in caput. Joannis illam apertè tradit, dicens:
Transformatur arcanis verbis panis ille per mysticam
benedictionem, & accessionem sancti spiritus, in carne
Domini. Denique Eusebius Emisenus, vel potius
Eucherius Lugdunensis, homil. 5. de Paschate,
aliquantè post initium, hæc habet: Invisibilia Sa-
cerdos visibiles creaturas in substantiam corporis &
sanguinis sui, verbo suo, secretâ potestate, convertit. Et
in fine, Ut tibi novum & impossibile non debeat vide-
ri, quod in Christi substantiam, terrena & mortalia
commutentur. Addit ibidem: Quando benedicenda
verba celestibus creatura sacris altaribus imponuntur,
antequam invocatione summi Numinis conferrentur,
substantia illis est panis & vinum: post verba autem Chri-
sti, corpus & sanguis est Christi. Quid mirum autem,
si hæc verba creare potuit, possit creata convertere?
Imo jam minoris videtur esse miraculi, si id quod ex
nihilò agnoscitur condidisse, jam conditum in melius
valeat commutare. Require quid ei potest esse diffi-
cile, cui facile fuit visibilia & invisibilia voluntatis im-
perio suscitare. Quo nihil clarius & expressius pro
transubstantiatione dici potest. Unde pater
mentiri Calvinum, cum libro 4. instit. cap. 17. §.
14. asserit illam non ita pridem excogitam esse,
& primis illis sæculis quibus prior adhuc vige-
bat religionis doctrina, fuisse ignoratam. Nam
Patres quos citavimus, antiquissimi sunt, & plu-
res ex illis tertio & quarto sæculo floruerunt. Tur-
pius adhuc erravit Lutherus, cum in libro de
captivitate Babylonis cap. 1. dixit transubstan-
tiationem esse inventum S. Thomæ, & opinio-
nem Thomistarum, eamque fuisse approbatam
à Papâ in cap. Firmiter. Siquidem S. Thomas
nondum natus erat, cum editum fuit caput il-
lud, & Concilium Lateranense celebratum.
Constat enim illud Concilium anno 1215. fuisse
celebratum, sanctum verò Thomam natum
postea anno 1224.

ARTICULUS X.

*Hæreticorum testimonii, Calvinii hæresis
refellitur.*

Cum Novatianus cap. 18. de Trinit. rectè di-
xerit, firmum esse genus probationis quod ab Ad-
versariis sumitur, ut veritas etiam ab ipsi inimicis ve-
ritatis probetur: placet hic referre quædam hære-
ticorum testimonia, quibus Catholica veritas de
reali Christi præsentia in Eucharistia confirma-
ri potest.

61. In primis ergo Lutherus, quem ipsi etiam
Calvinista, virum Sanctum, & à Deo ad refor-
mandam Ecclesiam electum, agnoscunt, tam
clare & apertè realem corporis & sanguinis
Christi sub speciebus Eucharisticis præsentiam

A docet, ut de hoc nullus dubitationi locus super-
sit. Nam in Epistola ad Argentinenses hæc scri-
bit: Vellem quod posset mihi aliquis persuadere, nihil
esse in Eucharistia, præter panem & vinum, magno ille
beneficio me devinceret; jam sæpe gravibus curis in hæc
materia defudavi: verum ego me captum video, nulla
elabendi via relicta est, textus Evangelii nimis est aper-
tus. Et in sermone de Eucharistia tomo 7. accitet
in Sacramentarios invenitur, eò quod realem
corporis Christi in Eucharistia præsentiam ne-
gent: Satanæ (inquit) haud dubie author est eis hu-
jus sacramenti Eucharistia labefaciendi ac everendi;
contendens plane, epoto ovo, nobis tantum relinquere
putamina: hoc est, Christi corpus & sanguinem è pane
& vino tollere, ut præter simplicem panem à pistore con-
fectum, nihil reliquum remaneat. Item in Apologia
de cœna Domini hæc habet: Rogamus Sacramen-
tarios ne petant à nobis ut illum textum probemus (Hoc
est corpus meum) possunt enim ea de re consulere
pueros vix septem annos natos, qui in scholis istorum
verborum syllabas colligere discunt; siquidem Biblia
Græca, Hebræica, Latina, & Germanica extant, aut
hoc ipsi agant; ostendant Biblias in quibus scriptum est,
Hoc est corpus mei signum. Quod si non possunt
præstare, imponant aliquantisper suo conscientium, &
imperent stylo suo quietem, donec ejusmodi Biblia in
medium afferant. Et rursus ibidem in eds stylium
acuens, subdit: Doctor Carlostadius, ex his sacrosan-
ctis vocabulis, Hoc est corpus meum, misere distor-
quet pronomen, Hoc. Zuinglius autem verbum sub-
stantivum, Est, macerat. Oecolampadius nomen, Cor-
pus, torturæ subicit. Alii totum textum excarnifcant,
& invertunt vocabulum, Hoc, ex primo in postero-
rem locum deturbantes, & dicunt: Accipite, come-
dite, corpus meum quod pro vobis datur, est
Hoc. Alii dimidiam partem textus crucifigunt, &
vocem, Hoc, in medium collocant, & inquirunt: Accipi-
te, comedite, quod pro vobis datur, Hoc est cor-
pus meum. Alii sic obruncant, Hoc est corpus
meum ad mei commemorationem: Id est, corpus
meum hic non debet adesse reipsa, sed tantum comme-
moratio mei corporis, ut textus sonet. Accipite, comedi-
te, hoc est corporis mei commemoratio quod pro vobis
datur. Demum in libro de abroganda missa, lon-
gam ait se habuisse disputationem cum Damone,
qui sophysticis argumentis contendebat, Chri-
stum non adesse sub sacris speciebus, à quo tamē,
ut ipse ibidem testatur, convinci non potuit.

Potest etiam in confirmationem Catholicæ
veritatis adduci quod ex Zuinglio refert Bellar-
minus libro 3. de Eucharistia capite 8. ubi ait
quod tantus de reali Christi in Eucharistia præ-
sentia erat in orbe terrarum consensus, an-
tequam Carlostadius & Zuinglius apparere cœ-
pissent, ut Zuinglius scribat in commentariis
de vera & falsa religione, cap. de Eucharistia, se
valde occultè initio egisse, & cum patricis ami-
cis contulisse negotium istud novi dogmatis
proponendi: metuebat enim ne omnes offende-
ret, cum nullum omnino sciret esse ejus senten-
tiæ, quam ipse invehere in Ecclesiam cogitabat.
Unde idem Zuinglius ibidem pag. 214. edit, Ti-
gur. ait Augustinum non ausum fuisse palam
proferri corpus Christi esse tantum figurativè
in Eucharistia, quia tunc temporis invaluerat
opinio de reali corporis & sanguinis ejus præ-
sentia in hoc sacramento: Facile (inquit) ad-
ducimur, Augustinum præ aliis acuto perspicacique
ingenio virum, sua tempestate non fuisse ausum di-
sertè veritatem proloqui, quæ jam casum magna parte
dede-

63. dederat. Vidit omnino pius homo quid hoc sacramentum esset, & in quem usum esset institutum. Verum iuvauerat opinio de corporea carne.

Demum Erasmus in Epistola ad Conradum Pellicanum, Catholice veritati, de reali corporis Christi in Eucharistia presentia, apertissime favet, & ab ea senullatenus unquam dimoveri potuisse testatur. Ad id (inquit) negavi semper me posse animum inducere, præsertim cum Evangelica atque Apostolica littera tam evidenter nominent corpus quod datur, & sanguinem qui effunditur. Et infra: Si tibi persuasum est in synaxi nihil esse præter panem & vinum, ego membratim discerpi malim, quam profiteri idem quod tu profiteris, & omnia perpeti malim, quam tali flagitio contra meam conscientiam admisso, ex hac vita demigrare.

Porro Erasmus dubie fidei author creditur, & quem Catholice religionis amor non admodum urgebat, ut in ejus defensionem veller suam sententiam, tuosque sensus regere. Unde quidam acutè & lepidè, ad nomen Desiderii, quo Erasmus nuncupabatur, alludens, scripsit hos versus.

*Queritur, Erasmus dum sese vertit ad omnes:
Sit ne Roma tuus, sit ne Luthere tuus?
Cujus sit generis merito dubitatur Erasmus.
Sed desiderium nullius esse puto.*

Nihil ergo gratiæ tribuisse existimandus est: imò nimium hæreticis favit, quibus proluisse videtur, ut verè quidam dixerit: Vbi innuit Erasmus, irruit Lutherus: alter vetò, Erasmus ova fovisse, Lutherum exclusisse, affirmavit.

ARTICULUS XI.

Primum argumentum realis presentie corporis Christi in Eucharistia, ex recenti miraculo.

64. PRÆter argumenta quæ fuscè satis explicata sunt, aliud addi posset sumptum ex variis miraculis, quibus veritatem hujus sacramenti Deus sæpius confirmavit: Sed hæc quia vel notissima sunt, vel ea hæretici negant, & rident, statueram prætermittere. Verum non possum præterire ingens illud miraculum, quod hic in Galliis, dum hæc scriberem, contigit, & religionis causam prodidisse me putarem; nisi argumento uterem, quo Deus veritatem hujus sacramenti voluit comprobare, & quod velint nolint hæretici non negabunt, cum in hujus fidem testes advocari possint, tum plurimi qui aderant, tum universæ Galliæ ad quas nedum incerta fama, sed & certissimum testimonium pervenit ex Epistola Episcopi Andegavenfis. Res ita contigit. Est vicus in diœcesi Andegavenfi, quem vulgò vocant *les Vignes de Saint Florent*, propè Salmurium. Ibi die secundâ mensis Junii hujus anni 1668. quæ erat dies Sabbathi intra Octavam Corporis Christi, cum ad Salutem decantandam omnes convenissent, dum à Parrocho hic versus elatâ voce inchoatur, *Verbum caro panem verum, &c.* visa est loco Hostiæ, integra species hominis. Advertit id statim Parrochus, & vocatis qui aderant, propius accedunt, adeo ut faciliè & figura & lineamenta notari potuerint. Erat capillis subnigris, & ad humeros defluentibus, splendidâ facie, majestare supra humanam, in-

A fertis in modum crucis manibus, quatuordecim strâ dextera apposita erat, totumque corpus candidâ veste, & qualem Albam vocant, replebatur. Hæc ita per horæ quadrantem circumspiciuntur à Parrocho, & ceteris qui aderant, & probandum miraculum propius accedunt. Postea cœpit parva quadam nubes totius hominis speciem involvere, & ab intus oculis subducere, ac demum nube paulatim aëra abeunte, Hostia in propria figura, & eodem statu quo erat antea, remansit. Statim hujus nuntium delatum est ad Episcopum Andegavensem, qui in eum locum se contulit, ut in jus certior fieret, & Parrochi, aliorumque personarum depositionibus exceptis, summaque gentiâ adhibita, hujus miraculi fidem testis Epistolâ Pastoralis, quæ per Galliâ delata, ubique sparsa est, ut jam planè infanti esset hominibus, ita contigisse velle negare.

Nolui hoc miraculum præterire, quod in nostrâ ætate, sed & superiori mentis hæc scribo contigit, ne calumnientur hæretici nos miracula dubie fidei asserere, aut quodam pejus, supposita fingere. Sed præterea instantias temporis, quod hoc miraculum contigit, animadverti velim, quæ sane probant. Deum huisse presentiam malo remedium adhibere: Etenim miraculum hoc contigit, cum non multo ante vulgatus fuisset liber gallico idiomate scriptus contra realem Christi presentiam in Eucharistia, cujus elegantia plura ingenia corrupti potuissent, & sub eodem tempore, quodam tici ad suam Synodum celebrandam conveniebant Salmurium, quod parvo intervallo, & diebus duntaxat leucis distat ab eo vico in quo miraculum contigit. Nisi hæretici tenebræ amant, agnoscent veritatem hujus mysterii, quod Ecclesiâ defendit, quod Deus miraculo probat.

ARTICULUS XII.

Solvuntur argumenta Hæreticorum, desumpta ex sacra Scriptura.

OBJiciunt primò hæretici verba illa Cant. Joan. 6. ubi murmurantibus Capharnaitarum quod Christus dixisset, *Caro mea non est caro*. Respondet Christus: *Spiritus est qui vivificat, non prodest quidquam: verba qualitercumque sunt, Spiritus & vita sunt.* Quibus verbis congeritur error Capharnaitarum, qui dicitur: *Populus iste existimabant carnem Christi realiter esse manducandam, monendo ipsos, spiritum tantum, & solâ fidem, ab eis esse sumendam.* Hoc est potissimum Zuinglii fundamentum, in libro de vera & falsa religione cap. de Eucharistia, ubi hoc argumentum, *murum aëneum, & aliam rem infractum* appellat.

Verum murus ille, non æneus, sed luteus, facile potest everti: respondetur enim, ideo verba illa protulisse Christum, ut falsam imaginationem Capharnaitarum corrigeret: cum enim existimarent, carnem Christi in propria specie & more communi edendam, mortuum scilicet, & divisam in frustra, ut bubule carnes & vacinæ edi solent; opus fuit ut Christus explicaret modum quo ipsum edi oporteret, nimirum taliter quidem; non tamen in propria specie carnis, sed aliena; propter quod dixit, *Caro non prodest quidquam*, id est caro carnaliter accepta